

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7991363>

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ФЕНОМЕН

Студентка спеціальності 029

Національного аерокосмічного університету

ім. М.Є. Жуковського «ХАІ» – Петрушинська І.О.

Науковий керівник – Прилуцька А.Є., канд. філос. наук,

доцент на кафедрі 801

Сьогодні проблема міжкультурної комунікації виступає однією з основних у сучасній науці. Надзвичайно швидкий темп життя, постійні інформаційні перевантаження зумовлюють зміни у формуванні міжкультурної компетентності. На сучасному етапі розвитку суспільства в контексті глобалізаційного діалогу культур проблема міжкультурної комунікації є надзвичайно актуальною. Різні аспекти міжкультурної компетентності розглядали такі дослідники, як С. Бондаренко, Н. Головіна, С. Лур'є, О. Миролібов, І. Плужник. Міжкультурна комунікація як філософська проблема була предметом досліджень багатьох зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема Л. Буєва, М. Кагана, І. Зимньої, О. Потебні та ін. Науковий інтерес як українських (І. Бахов, Ф. Бацевич, Н. Бідюк, Л. Мацько, О. Селіванова), так і зарубіжних учених (І. Абакумова, А. Асмолов, В. Біблер, С. Тер-Мінасова та ін.) становлять питання культурології та психології міжкультурної комунікації. Наукові дослідження акцентують увагу на цілісності та комплексності міжкультурної взаємодії.

Сучасні глобальні суспільно-політичні й економічні зміни викликають значний інтерес до культури інших народів як визначальної умови реалізації творчого потенціалу особистості й суспільства, форми ствердження самобутності народу й основи духовного здоров'я нації, міжкультурних контактів, що розвиваються сьогодні у специфічному

культурноінтеграційному і соціально-психологічному контексті. Одним із найважливіших складників життя людини є комунікація. У широкому сенсі це поняття охоплює значно більше, ніж просто обмін інформацією між людьми. Зі зростанням глобалізаційних змін, поширенням міжнародних контактів, інтернаціоналізацією суспільства загалом змінився і характер спілкування. Налагодження ділових і дружніх контактів із представниками інших держав передбачає володіння іноземними мовами. Однак цього мало, оскільки серйозною перешкодою у спілкуванні з іноземцями є незнання їхніх етнічних і культурних особливостей. Культурологічний аспект є ключовим у міжкультурній комунікації. Культура охоплює весь спектр людських надбань в історичному розвитку цивілізації – від фольклорно-міфологічних уявлень і національних звичаїв до витворів мистецтва і взагалі особливостей життя різних народів. У міжкультурній комунікації першорядну роль відіграє контактування – «спілкування», діалог або полілог як взаємодія культур у процесі міжкультурної комунікації, оволодіння іноземними мовами тощо, яка забезпечує взаємозбагачення лінгвокультурних спільнот, що контактують. Центром будь-якої культури є ідеї й особливо цінності, що передаються за допомогою традицій. Спостерігати культуру можливо у вигляді відмінностей у людській поведінці та в різних типах діяльності, ритуалах, традиціях. Водночас не можна побачити культуру загалом, можна тільки спостерігати її окремі явища. І чим більше розвивається людська культура, тим складніше і різноманітніше проблеми, пов'язані з нею. Необхідно відзначити, що існує загальна тенденція до спрощення і збідніння домінуючих світових культур Європи, Америки, Азії та України в даний час. Міжкультурна комунікація, як відомо, передбачає знання та здатність застосовувати на практиці соціокультурний комунікативний код, тобто, перш за все мова, норми та правила поведінки (поведінкового коду), психології та менталітету (психоментальності коду), характерні даного

етносу в певний проміжок часу та т. д. Засоби масової інформації, різні види комунікації, глобальна економічна криза, природні катаклізми і нескінченні війни за ресурси привели людство до збільшення міжкультурної взаємодії. Оскільки в основі людського буття лежить, перш за все, матеріальна практична діяльність. Міжкультурна комунікація дуже важлива в сфері бізнесу та торгівлі. ХХІ століття стало особливим часом, не тільки для засобів масової інформації, хоча саме засоби масової інформації все більше та більше орієнтовані на пропаганду всередині населення, закликаючи їх поклонятися культу грошей та вести бездуховний та аморальний спосіб життя. Все це посилює увагу до проблем спілкування, головною умовою ефективності яких є взаєморозуміння, діалог культур, терпимість, толерантність і повага до культури партнерів по комунікації, їх ідеалів та цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Агієв В.С. Міжгрупова взаємодія: соціально-психологічні проблеми. К., 1990.
2. Андрієнко А.Л. «Ми» і «Вони»: ставлення українців до інших країн світу // Оновлення України: важкий пошук рішень. К., 1996.
3. Антонов В.І., Ямпілова З.С. Проблема стереотипів як один з бар'єрів в контексті комунікації культур // Україна Захід: діалог культур. К., 1999. Вип. 7.
4. Баришніков Н.В. Професійна міжкультурна комунікація. Х., 2010.
5. Біла Е.Н. Теорія і практика міжкультурної комунікації. М., 2011.
6. Білявка О.Е., Трушина Л.Б. Українці з першого погляду. Х., 1996.
7. Боголюбова Н.М., Миколаєва Ю.В. Міжкультурна комунікація та міжнародний культурний обмін. СПб., 2009 .
8. Clyne M. Inter-Cultural Communication at Work: Cultural Values in Discourse. Cambridge, 1994.
9. Cendon J.C., Yusef F.S. An introduction to intercultural communication. Indianapolis, 1975.